

CÍLEM ČLENŮ Beton Bunker Clubu Kronfelzov je získat všechny objekty do svého vlastnictví. Platí to i o bunkru Borek

Co bude s bunkry?

Sbohem, armádo

Když Československo přesně před sedmdesáti lety přišlo kvůli Mnichovské dohodě o Sudety, ztratilo zároveň prvotřídní systém vojenského opevnění. Pohraniční oblasti jsou dodnes poseté několika tisíci betonovými pevnostmi. Armáda je už nechce, a tak se hledají zájemci.

V malé, útulné místnosti leží na stole petrolejky, v rohu stojí kamna a palandy a za dveřmi je narovnané dřevo. Skoro čekáte, že z vedlejší místnosti zahluholí Rychlonožka a vzápětí jej rychle usadí Červenáček. Parta, která tu ve volném čase pobývá, už odrostla věku Rychlých šípů a většina jejích členů překročila třicítku. Nadšení, se kterým se v lesích nedaleko Starého Města pod Sněžníkem starají o předválečné pevnosti, to ale neoslabilo. „Trávím tady tak čtyřicet pět víkendů v roce,“ říká jeden z nich, Jiří Fiedler. Když v pátek odpoledne skončí ve Vlastivědném muzeu v Šumperku, kde pracuje jako kovář, nasedne na vlak a jede sem. Před dvanácti lety, kdy začal s kamarády bunkry dávat dokupy, byly plné hlíny, klacků

a odroveného zdiva. Dnes pevnost Borek slouží jako jejich základna a sousední Ozdravovnu obdivují turisté. Podobných skupinek tu vedle sebe působilo několik, a tak se před pěti lety spojily v občanské sdružení Beton Bunker Club Kronfelzov. Armádě jejich aktivity nevadily. Vždyť kromě prohlídek pro veřejnost vyznačily šestikilometrovou stezku po jednotlivých pevnostech. Jenže když klub požádal, že by je rád získal, nastaly komplikace. Potýkají se s nimi však i stovky dalších „bunkráků“, jak si lidé, co o pevnosti pečují, říkají.

Pomalé převody

Armáda sice ještě po revoluci zvažovala, zda některé bunkry na jižní Moravě nevyužít k případné obraně, ale na konci 90. let to zavrhl. Vojenské

ubytovací a stavební správy, které se o opevnění starají, nyní evidují přes pět tisíc malých bunkrů a zhruba dvě stě větších pevností. Bunkrů je moc a jsou jí k ničemu. Před třemi lety se proto armáda rozhodla, že se naprostě většiny z nich zbaví a nechá si jen pár větších objektů, jako jsou tvrže Adam v Orlických horách nebo Smolkov na Opavsku, které používá jako sklady. Začala je nabízet zadarmo. Teoreticky to vypadalo jednoduše. Armáda vymyslela, že přednost bude mít vlastník pozemku, na kterém bunkr stojí. Pokud by neměl zájem, přišly by na řadu obec, město či kraj, v jejichž katastru leží. Kdyby ani tady nebyla odezva, mohly by se o bunkr ucházet kluby vojenské historie a další neziskové organizace. Teprve pak by došlo k prodeji

ve výběrových řízeních. Jenže uplynuly tři roky, a armáda předala jen přes třicet objektů. Brzdí to řada věcí. Například se při stavebním shonu a utajení na sklonku první republiky bunkry nezakládaly a nezapsaly do katastrálních map. Napravuje se to až v současnosti. „Zatím jsme zapsali do katastru zhruba padesát procent bunkrů,“ říká Jan Pejšek z tiskové a informační služby ministerstva obrany. Řada bunkráků se také mylně domnívala, že když mají pozemek, automaticky jim patří i bunkr. Pokud jej tedy chtěli skutečně získat, nejdříve museli vyřešit právě pozemek. Přesně takto postupovali čtyři mladíci, kteří před třemi lety našli zanedbaný bunkr v Trmicích nedaleko Ústí nad Labem.

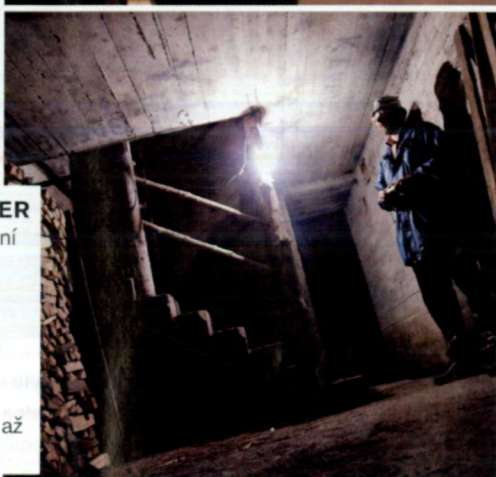

JIŘÍ FIEDLER

se o opevnění
zajímá od
dvanácti let.
Každý rok si
jeho znalosti
vyslechnou
v bunkru
Ozdravovna až
tři tisíce lidí

ARMÁDA je za podobné nadšence
většinou ráda. Objekty nechátrají,
nikdo se v nich nezabije a lidé se
díky muzejním aktivitám dovědí
zajímavosti z vojenství a historie

INZERCE 800003572

6. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO FESTIVALU

OUTDOOROVÝCH

FILMŮ[®]

10.10.-6.12.2008

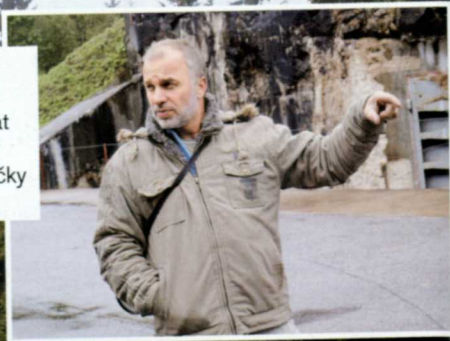
VE 24 MĚSTECH ČESKÉ REPUBLIKY

WWW.MFOF.CZ

**OSTRAVA PELHŘIMOV SUŠICE PLZEŇ TÁBOR ŠPINDLERŮV MLÝN HAVÍŘOV
OLOMOUC BÍLINA POLICE N.M. BRNO FRENŠTÁT P.R. HRADEC KRÁLOVÉ
JESENÍK HRANICE MIKULOV FRÝDEK MÍSTEK NOVÝ BOR SPÁLENÉ POŘÍČÍ
SOKOLOV KADAŇ ČESKÉ BUDĚJOVICE SANATORIA KLIMKOVICE PRAHA**

soutěžní přehlídka dobrodružství, adrenalinu a cestopisů

„MÁLOKDO má to štěstí, že může tento koníček dělat i jako zaměstnání,“ říká správce Haničky Pavel Minář

POVRCH

Haničky patří mezi nejzachovalejší opevnění, v jejím podzemí ale úřadovali komunisté

„Zjistili jsme si, že pozemek patří městu, a koupili jej,“ říká Josef Drobny. S armádou se bez problémů dohodli, že se o opevnění budou starat. „Tvrdili, že nám to převedou, ale pak to utichlo,“ dodává devětatdacetiletý elektroinženýr. Jeden z mála šťastlivců, jimž se už podařilo získat dva bunkry, je respektovaný pětadvacetiletý Klub vojenské historie Náchod. O první opevnění se začal starat už během posledních záchvěvů komunismu. Sedmnáctého listopadu 1989 jeho členové vylomili se souhlasem armády zazděný vstup do dnešní chlouby Březinky. Nejdříve se s vojáky dohodli na bezplatném užívání, posléze na výpůjčce, dnes je pechoťný srub jejich. Ostatní bunkráci by se jejich příkladem mohli inspirovat. Jenže každý má trochu jiné majetkové poměry, a neexistuje tak jeden muštr, jak v honbě za opevněním postupovat. Vzniklo proto Sdružení muzeí československého opevnění, aby si mohli navzájem poradit. Čeští bunkráci sledují i své francouzské kolegy na proslulé Maginotově linii. I tam armáda opevnění opouští.

Nejste priorit

Předchozí „military společnost“ se trochu vymyká Anna Kováčová z Novosedel na Břeclavsku. O vojenství se nezajímá, rozdíl mezi kulometem a samopalem je jí upřímně jedno, přesto by bunkr také ráda získala. Jeden takový totiž stojí na jejím pozemku před rodinným penzionem. Pro hosty s číší vína by mohl být zajímavým zpestřením. „Jsme na kopečku, dala by se tam nahoře udělat terasa. Třeba by tam lidé rádi poseděli,“ přemýšlí paní Kováčová. O bunkr požádala před třemi lety, zatím bez výsledku. Podobně je na tom dalších pět set padesát osob, jejichž žádosti evidují vojenské správy. Bunkrákům se průtahy nelíbí. „Věci, které jdou v civilu udělat za tři měsíce, armádě trvají roky,“ stěžuje si předseda náchodského klubu Aleš Horák. Ministerstvo obrany ani neskrývá, že bunkry pro něj nejsou prioritou. Nejdříve chce vyřešit převod velkých objektů, jako jsou kasárna, které vyžadují ostrahu, a teprve pak se dořeší předválečné opevnění. Bunkry „nehoří“. Kdo o ně měl v předchozích letech seriózní zájem, armáda mu většinou

dala k jeho pobytu souhlas. A často i s radostí a vděkem, protože sama neměla dostatek peněz a pracovníků, aby o ně tak láskyplně pečovala. Dnes tak pronajímá nebo půjčuje devadesát pět bunkrů. Ti, kteří je zvelebují, by sice byli rádi co nejdříve ve svém, ale nezbývá jim, než být trpěliví.

Osmatřicátníci

Bunkrákem se ale zdaleka nemůže nazývat každý. Jsou to lidé, kteří stovky hodin zvelebují zarostlou betonovou ruinu, než se dostane do ucházející podoby. Kvůli dobovým artefaktům neúnavně obíhají army shopy. Mnoho z nich se pak o výsledek svého několikaletého úsilí dělí s veřejností. Až na pár podnikatelských výjimek je zcela

dobrovolné, pohlucující téměř všechen volný čas. Například členové Klubu vojenské historie Náchod si berou dovolenou, aby pevnosti mohly být přes léto otevřeny každý den. Cílem většiny bunkráků je, aby jejich opevnění bylo co nejvíce podobné stavu z roku 1938. „Březinka je vybavená kompletně. Lom jsme nechali tak, jak byl, poškozený nacisty. Chceme, aby návštěvníci na každém objektu viděli něco jiného,“ říká Aleš Horák, který pracuje jako učitel matematiky a chemie na náchodském gymnáziu. Skutečnou lahůdkou jsou pro vojenské fandy dělostřelecké tvrže, hlavní pilíře celého opevnění. Celkem jich je devět a každou tvoří několik pevností, propojených

VYBAVENÍ pevností lákala nejen bunkráky-lapky, ale i někdejší státní podnik Kovošrot

podzemními chodbami. Jednou z nejznámějších tvrzí je Hanička, pojmenovaná podle osady, jež nedaleko odsud kdysi stála. Se zvukomalebným jménem tvrze je ale v ostrém kontrastu název akce, kterou tu komunisté rozjeli na konci 70. let. Pod označením Kahan zde ministerstvo vnitra začalo budovat protiatomový kryt. Dlouhé, rovné chodby, kterými se prochází z jedné pevnosti do druhé, by dnes dobře posloužily k natáčení velmi znepokojivého hororu. Zatímco podzemí získalo socialistický ráz, zvenčí si jednotlivé pevnosti uchovaly prvorepublikový vzhled. Oba protipóly udržuje při životě zdejší správce Pavel Minář. Pro tuto práci má ideální dispozice, protože sám nedaleko odtud už sedm let zvelebují jeden bunkr.

To v Ústeckém kraji mají skromnější podmínky. „Chtěli jsme bunkr zrekonstruovat pro sebe i pro návštěvníky, aby poznali, jak opevnění vypadalo, protože v našem regionu žádné podobné muzeum není,“ říká Josef Drobný, který strávil měsíc v tunické poušti jako komparzista ve filmu Tobruk. Bunkr, o který se spolu s přáteli stará, je neobvyklý i tím, že neleží v lese, ale u velké silnice poblíž městského ruchu. Server Bunkry.cz už eviduje téměř padesát pevnostních muzeí a stále vznikají další. „Je otázka, jestli se pro ně najdou návštěvníci. Jsem denně konfrontován s lidmi, kteří hučí, že je to pořád stejné, a mají pravdu,“ říká správce Haničky Pavel Minář. Zatím je ale o podobná muzea slušný zájem. Březinku a sousední bunkr Lom navštíví za rok deset tisíc návštěvníků, Haničku dokonce osmnáct tisíc. „Ideální je šeredné počasí, to chodí dost lidí. Jak je teplo, nastěhují se k vodě,“ přibližuje Pavel Minář. Právě vstupné pokryje většinu provozních nákladů. „Pokud by chodilo méně návštěvníků, museli bychom vybrat víc peněz mezi sebou,“ říká Aleš Horák. Práci jeho klubu přijel v září pochválit i náčelník generálního

štábu Vlastimil Pícek. Zdaleka ne všichni se ale chovají stejně svědomitě. Někteří lidé v opevnění pobývají načerno a, jak kritizuje Pavel Minář, často vykrádají cizí bunkry, aby vylepšili své vlastní.

Chcete je?

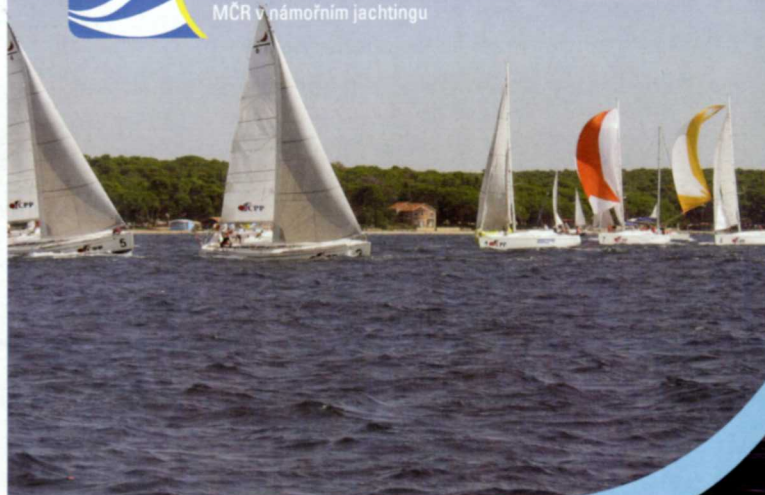
Problém je, že kromě muzeí a kluboven jsou bunkry těžko využitelné. Ještě tak mohou být prospěšné, když je má někdo doma na zahradě, jako v případě Kováčových. V některých obcích přespí bezdomovci. Masovějšímu využití brání špatná dostupnost. Opravit bunkr je dřina. I obce a města mají o pevnosti vcelku logicky pramalý zájem. K čemu by jim byly? Zatím bezúplatně získaly jen sedmnáct objektů. Některé obce je pak poskytly místním vojenským klubům, velmi nadějně je to i v případě Starého Města a Beton Bunker Clubu Kronfelzov. Jenže třeba Oslonovice na Znojemsku získaly deset malých pevností, aniž by je chtěly. „Vůbec jsme o ně nežádali. Řekli nám, že je to v našem katastru, tak nám je bezúplatně převedli,“ vysvětluje starosta Miloš Voříšek. Bunkry v blízkosti Vranovské přehrady tak zarůstají trávou a zůstávají nevyužité.

Lidí, kteří se pro prvorepublikové betonové stavby opravdu nadchli, je sice relativně dost, ale i tak je počet bunkrů jasně trumfne. Až všichni zájemci získají vybrané objekty, stejně pravděpodobně zbude několik tisíc převážně malých bunkrů, které nikdo chtít nebude. Asi zůstanou armádě a v jejich pozvolném dobývání bude pokračovat příroda. Zvenčí zarostou plevelem a ostružiním. Vevnitř převládne chlad, vlhko a ticho. Občas se jejich zdmi prosmýkne lesní zvíř. Obestře je tajemný, lehce romantický opar. Kdo chce, ten v něm vycítí odhodlání a nesplněné naděje, s nimiž byly tyto bunkry kdysi stavěny. A třeba za pár set let budou lidé jejich torza obdivovat úplně stejně jako my dnes středověké zříceniny.

Jan Jiříčka

Velká cena
YFA 2008
MČR v námořním jachtingu

Kategorie BAVARIA 42 MATCH a ORC

VELKÁ CENA YFA 2008

Mistrovství ČR
v námořním
jachtingu

Biograd, Chorvatsko
16. – 20. 9. 2008

VÝSLEDKY

Kategorie: Bavaria 42 Match

- 1. místo - RODOP
- 2. místo - Atelier Chlup
- 3. místo - SC Testudo

www.yfa.cz

Partneři: GANT

Centrum Praha - Střeloholy

Mediální partneři:

LIDÉ A ZEMĚ

Ceský svaz jachtingu nabízí generální partnerství českého jachtingu pro OH období 2009 – 2012

